

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre 3 ft.
Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a laptulaj-
donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyiltér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.

A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyv-
nyomdájában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

A tagosításról.

II.

álunk, Bács-Bodrogh vármegyében, hol a külső telki állományok jobbára a maguk ősi eredetiségükben, vagy a régebben szokásban volt felosztási módokat szerint és legfeljebb csak az ősi háztól elszakasztva változtatták birtokosaikat, a legelőltelvények megállapításánál a hallgatagon túrt régi gyakorlat maradt érvényben. Ennek alapján a legelőltelvények mindenkor a külső telki állományok birtokosai javára ítéltetnek meg és a volt urbéres házak tartozékait illető adás-vételi szerződések — tekintet nélkül arra, hogy azok telekkönyvileg igazoltattak-e, illetőleg annak megállapítása nélkül, hogy a szerződéses eladó azon jogok eladására jogosult volt-e vagy sem — a tulajdonjog átruházására elegendő alapul vétetnek.

Tekintettel az érvényesült különböző bírói felfogásokra, helyénvalónak tartom a birtokrendeztető közönséget saját érdekében arra figyelmeztetni, hogy jogait telekkönyvileg biztosítsák. De különösen érinti ezen kérdés azon volt urbéri telkeseket és zselléreket, kik ősi volt urbéres házaikat elidegenítvén, az erre vonatkozó okmányokban a házhoz tartozó jogoknak visszatartását ki nem követték. Mert habár azon jogoknak tényleges birtokában vannak is, az 1871. évi LIII. t. c. 56. §-a alapján esetleg a kellemetlen és költséges peres eljárás veszélyének tétethetnek ki.

Most pedig áttérünk a másik, szintén igen fontos tulajdonjogi kérdésre, melynél hasonlóan káros szabálytalanságok felmerülését észlelhetjük. Ezen szabálytalanságok képezik főleg ama késedelmes eljárások és rendkívüli nehézségeknek okait, melyek a birtokrendezések után teljesített telekkönyvi átalakításokat kísérik. A hitelviszonyokkal is összefügg ez a kérdés, mert a földmivelő közönségnél a hitel legfőbb alapját a földbirtok képezvén, ennek érdeke a telekkönyvi rendezéseknek mielőbbi keresztülvitelét követeli.

A fölvetett kérdésnek kellő méltathatása céljából, melynek lényege a birtokrendezések alkalmazásával érvényesített tulajdonjogátruházásoknak mikéntjében kulminál, a mindkét felsőbb bíróság által jóváhagyott azon bírói intézkedések megokolásából kell kiindulnunk, mely a volt urbéres házak tartozékait — az ezeknek elvonását igazoló telekkönyvi bizonyítások eseteinek kivételével — feltétlenül a belsőség javára ítélte meg. A szembejártó igazságtalannak látszó intézkedésnek védelmére ezuttal idézni fogom az eljáró urbéri bírónak eladott okait, melyek őt — az 1871. évi LIII. t. c. 56. §-ának rendelkezésén kívül — a leirt intézkedésnek megtételére kényszerítették.

Köztudomás szerint a hiteltelkekkönyveknek megrendíthetetlen alapjait adataiknak minden kétséget kizáró valódiságai képezik. Ennélfogva minden ezeken történendő változtatás a szorgos figyelem retortáján szüretik át és csakis jogérvényes bírói rendelet alapján fogatosítottatik. De ismeretes tény az is, hogy a birtokrendezések után teljesített telekkönyvi átalakítások csakis azon esetben felelnek meg céljaiknak, ha az új adatok — a tulajdonjog természetes követelményének megfelelően — a régi telekkönyvekben az őket megillető helyeikre illesztetnek.

Tagosításoknál — habár itt teljesen megváltozott birtokviszonyok létesülnek is — mivel a régi tényleges birtokosok birtokaikkal együtt a régi telekkönyvekben nyilvántartatnak, az átalakítások fogatosítása közben a tulajdonjogoknak illetéktelen félre való átruházásai könnyen nem sikerülhetnek. Más az eset a közösségben volt földterületeknek egyénekenkénti felosztásánál, a hol a tulajdonjogot az 1848. évi urbéri bemonási tábla alapján — tekintettel az azóta történt tulajdonos változásokra — az eljáró kir. törvényszéki urbéri bíró állapítja meg. Az 1848. évi urbéri bemonási tábla segítségével — melyben az urbériség utolsó képviselői név és házzám szerint vannak felsorolva — összehasonlítás útján azok a házak nyomoztatnak ki, melyeknek volt urbéri minőségükhez semmi kétség sem férhet és a melyeknek

tulajdonosai, az urbéri bírónak körültekintő ellenőrzése mellett, összeírtnak. Ez az összeírás szolgálta a telekkönyvi átiratok irányadójaul és forrását képezte az illetéktelen tulajdonjogi átruházásoknak is.

Az illető urbéri bíró előadása szerint ugyanis az átalakító telekkönyvi hatóságok részéről — általunk is ismeretesen — mind számosabb panasz merült fel az iránt, hogy az összeírásban foglalt tulajdonosoknak számosainál a tulajdonjoguk honnan való megszerzési forrását kipuhatolni nem lehetett. Ennek ellenében viszont az összeírásból kimaradtak olyanok, kik — a telekkönyvi hiteles adatok szerint — a közösségben volt területhez teljes jogosultsággal bírtak. Ebből kettős kár származott. Az egyik érte az állam jövedelmét, az átiratási illetékek elvesztése; a másik a birtokrendeztető közönséget a telekkönyvezési eljárásoknak hosszantartó befejezésével. De ugyanebből még egy baj keletkezett.

Tudjuk, hogy a birtokrendezések és a telekkönyvi átalakításoknak befejezése után a kataszter végzi teendőit, melyek az adókiivetés tényében nyernek betetőzést. A telekkönyvi rendezéseknek kényszerű késedelmével az adókiivetés is késétt, amit az elmaradt adótevételek után járó késedelmi kamatok kivetése követett.

Mindezek folytán — nehogy az egyesek érdekei miatt az egész közönség érdeke szenvedjen sérelmet, de tekintettel az igazságügyminiszter által 1874. január 31-én kibocsátott 37,497/1873. sz. alatti rendeletre is — az eljáró urbéri bíró, szigorúan a törvény betűjéhez ragaszkodva, az illetményeknek odaítélésénél csakis a telekkönyvi tételekkel egyező 1848. évi urbéri bemonási tábla szerint jogosult, volt urbéres házakat vette figyelembe. Azokat pedig, kik — a telekkönyvi megtörtént átiratok kivételével — bármilyen jogcímen az illetményekre jogokat formáltak, a telekkönyvezési eljárások terén érvényes keresetek beadására utasította.

A levezetett okadatokból önkényt táru szemeink elé azon véggkövetkeztetés, hogy birtokrendezések alkalmazásával tulajdonjog átruházások fogatosítására még a végrehajtó hatalommal felruházott urbéri bíró sem lévén feljogosítva, amál kevésbé eszközölhet ilyeneket — miként ez még ma is számos esetben történik — a működő mérnök. Sőt ellenkezőleg az urbéri bíró éppen arra köteles felügyelni, hogy ilyenek meg ne történjenek és ezeknek ellenőrzése céljából a — rendszerint két egyenlő példányban kiállított — jogosult tulajdonosok névjegyzékét meghitelesítette adja át a működő mérnöknek, ki azon változtatást csakis írott bírói rendeletek vételével eszközölhet. A működő mérnököt illetőleg különben utalunk az 1874. évi április 15-én 10864. sz. a kibocsátott igazságügyminiszteri rendeletre, mely a fölmerült számos esetekre való utalás mellett, a működő mérnököt, az átiratok fogatosításától kereken eltiltva, azok iránt az illetékes hatóságokat szigorú és éber felügyeletre utasítja.

A mennyiben tehát a jelzett miniszteri tilalom ellenére a működő mérnök által ilyen jogtalan és önkényes átiratok fogatosítottak, feljelentések vagy felfedezések eseteiben, a mérnöknek felelősségre vonása mellett az érdekelt birtokrendeztető felekre kettős veszedelem háramlik. Az egyik az illetékek — százalékolások — megcsontításából eredő súlyos bírságolás, a másik a telekkönyvi rendezéseknek mielőbbi befejezése elé gördített nehézségek folytán fölmerülő tetemes késedelmi hátrány.

Megyénkben — eddigi szerény tapasztalataink szerint — a jogosult tulajdonosok névsorának összeállítását, megrovásra méltó módon, rendszerint az urbéri törvények és eljárásokkal ismeretlen községi közegek teljesítik azon az alapon, melynél fogva a telekkönyvi változásoknak nyilvántartására ők vannak kötelezve. Tekintettel azonban az urbériség megszüntetése óta lefolyt hosszú időre, az illető közegek is a lakosok vallomásaira lévén utalva — melyek az emlékezet gyarlósága miatt hézagok vagy megtévesztők — az összeállítások többnyire hiányosoknak bizonyultak. Hogy pedig az összeírás szerkesztésénél mennyire

szükséges a szigorú bírói ellenőrzés, eléggé tanusítja a következő ténykörülmény is.

Az 1853. évi március 2-án kibocsátott „Nyilt parancs”-nak, az urbéri kárpótlást szabályozó rendelete értelmében a megváltandó telki és zselléri állományok összeírása fogatosítottatik. Ezen összeírások a belügyminiszteriumban elhelyezett földtehermentesítési hivatal által őriztetnek és a birtokrendezések alkalmával a volt urbéres házak kinyomozására az azokban foglalt adatok vétettek segítségül. Ellenükben azonban az uradalom az 1848. évi bemonási táblákkal állott elő, melyeknek az előbbiekkal történt összehasonlításából az urbéri állományok összegének különbözősége derült ki. Az ellenmondás felmerülése igen könnyen megérthetővé válik, ha meggondoljuk, hogy a kárpótlás kérdésében az uradalom érdeke minél több urbéri telek és zsellériállomány kimutathatását kívánta meg, a mivel ellentétben az urbéri állományok után járó illetmények kiadásánál az utolsó urbéres évi — 1848. — tényleges urbéri viszonyokat kérte alapul vétetni. De mivel az urbéri kárpótlás sem az összeírás, sem a bemonási tábla adatai után ítéltetett meg, azért az urbéri bírónak nehéz feladata annak kinyomozásában kulminált, hogy az 50-es évek derekán összeállított névsor és házakból kibongéssze azon valószínű jogosultakat, kik az 1848. évi bemonási tábla kétségtelen jogosultjain kívül — a megadott kárpótlás alapján — az illetményekre jogos igényeket támaszthattak. Ebből kifolyólag határozottan elítélendőnek kell tehát tartanunk azon eljárást, mely szerint a tulajdonosok összeírása az urbéri ügyekben járattal községi közegek által teljesítetik.

Az eszméknek társulása — asszociációja — révén a tulajdonjogot oly közelről érintő két jogi kérdés taglalásának befejezésül lehetetlen megemlíteni nélkül hagynunk azon minősíthetetlen vizsgáltságot, melynél fogva a működő mérnök a sorshuzás után teljesített birtok-kiosztások alkalmazásával a sorrendet — minden bírói beavatkozás nélkül — megváltoztatja. Mellőzve azt, hogy az ilyen korrupcionális illatu mellékereseteknek egyáltalában sehol, de különösen tisztességesen díjazott munkánál éppen semmi jogosultsága sincs, ezen esetek a birtokrendeztető közönséget — majdnem kimondhatnók, hogy nem is egészen alaptalanul — a működő mérnökök iránt bizalmatlanná teszik. Ugy a közönség, mint a mérnökök jóhírnevének érdekében közölni fogom azon eljárást, melynek követése mellett — a munka folyamáról minden laikus által könnyen áttekinthető tiszta képet alkotván — a mérnök működése bármely oldalról jövő gyanúsításoktól teljesen mentesítettik.

Papp László.

Hirek.

Kinevezés. A m. kir. igazságügyminiszter dr. Salánky József zsegyvári ügyvédet a zombori kir. törvényszékhez jegyzővé nevezte ki.

Tisztújítás. A helybeli „Magyar Olvasókör” f. hó 26-án tartotta tisztújító közgyűlését. A megválasztottak névsora a következő: Elnök: Sándor Béla főispán; igazgató: Tárcazi Mór; jegyző: Városvy Tivadar; ügyész: Kozma László; pénztáros: Tápay István. A választmány tagjai lettek: Fejér Gyula, dr. Spitzer Mór, Gottlieb Márton, Szemző Gyula, dr. Sztójkovics Péter, Koczár Zsiga, Széchenyi József, dr. Csíhás Benő. Az évenként megtartatni szokott sorsolás alkalmából ez idén Szakáll Andor, Koczár Zsiga és dr. Sztójkovics Péter részesültek Fortuna urasszony bájosa és jól eső mosolyában.

Kitüntetés. Dimitrevits Tima zentai földink, oroszországi Kiewből, hol a teológiát végezte, meghívás folytán Belgrádba telepedett át, ahol a teológiai fakultáson a hermeneutika helyettes tanárává választott meg.

Pályázat van hirdetve a szabadkai kir. törvényszéknél aljegyzői állásra, 2 heti határidővel.

Meghívás. A zombori első önszegélyző-szövetkezet f. évi február hó 23-án délelőtt pont 9 órakor saját helyiségében rendes közgyűlést tart, melyre a szövetkezet tagjai tisztelettel meghívotnak. A közgyűlés tárgysorozata: 1. Közgyűlési elnök választása. 2. Igazgató-sági jelentés a múlt forgalmi évről. 3. Számadások megvizsgálása, a forgalom kimutatása és ezek jóváhagyása. 4. Az igazgató, aligazgató, ig. tagok és a felügyelőbizottság felmentvényének megadása. 5. Az V. ciklus törzsbetéteinek mikénti kiizetése és nyereményének fel-

osztása, az igazgató és tisztviselők jutalmazása. 6. A X-ik ciklus megnyitása. 7. A 12 kilépett és esetleg leköszönendő igazgatók és a felügyelő bizottság választása. 8. A felszerelések megbeszélése kiküldendő ötös bizottság megválasztása (alapsz. 51. § értelmében). 9. Netáni indítványok tárgyalása, melyek a közgyűlés előtt legalább 3 nappal az igazgatóságnak írásban beadandók, később érkezők figyelembe nem vétetnek. Az 1-5. ponthoz a szövetkezetnek csak régi tagjai szólnak. A 7. pontban jelzett választásnál pedig, mely ugyanazon nap d. e. 10 órákor fog eszközölni, az új ciklus tagjai is befolyhatnak. A mérleg-kimutatás betekintést végett az egylet helyiségeiben van kifüggesztve. Kelt Zomborban, 1890. évi január hó 26-án. Tárcazy Mór, szövetkezeti igazgató.

Hymen. Masirevits Gusztáv, törvényszéki irnok, eljegyezte Markovits Ferenc kedves leányát, Ilkát.

Áthelyezés. Margánits Sándor, a helybeli főgimnázium pedellusa, a szegedi főreáliskolához helyeztetett át saját kérelmére.

A vármegye történelmi és régészeti társulatának római éremgyűjteménye ismét sajátos módon szaporodott. Ugyanis a múlt hóban, mikor egy izben a róm. kath. templom perselyét felnyitották, abban egy jó maroknyi féldrágájú nagyságu római érmet találtak. Az érmeik túlnyomó része II. Constantinus császár korából származik, aki K. u. 337-361-ik években uralkodott. Feliratuk a császár mellképe körül: D. N. Constantinus. P. F. Aug. A hátlapjukon a császár állva, a mint lándsával ledől ellenét: „Felix temp. reparatio“ körirattal. A másik része az érmekek I. Valentinianus császártól származik, aki Kr. u. 367-375-ik évig uralkodott. Mellképe körül: „D. N. Valentinianus P. F. Aug.“ körirattal. A hátrészen látható az álló császár, kezében egy zászló: „Gloria Romanorum“ felirattal. — Fejér Gyula apát-plebánus ur szíves volt az érmekekből 18 darabot a társulatnak, a többi pedig a helybeli gymnasium gyűjteményének adományozni, melyért ezennel köszönetet mondunk. Érdekes volna tudni, hol találtattak a kérdéses érmekek és hogy ki tette azokat a perselybe? de ez alkalmasint titok marad.

Hirdetmény. Az 1890. évben fősorozásra hadkötelek összeírásai lajstroma a véderőről szóló 1889. évi VI. törvényekik végrehajtása tárgyában kiadott utasítás 30 §-a értelmében előírt városi tanácsnok hivatalos helyiségében f. évi január hó 26-tól kezdve nyolc napon át ki lesznek téve, hol is a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Zomborban, 1890. évi január hó 24-én. Maximovits Szilárd tanácsnok, katonaiügyi előadó.

Az influenza áldozata. Sátor Jenő győri kir. ügyész, volt szabadkai kir. alügyész, a múlt héten hirtelen elhunyt. Baján influenzával kezdődött, ez döntötte tüdőbajba, majd sírba. A boldogultnak közbeállítás és szeretet az osztályrésze. Fiatal virágban elhunyt derék férfiút meggyászolja az éte virágában elhunyt derék férfiút.

Felakasztotta magát. Stricker Frigyes apatinál lakos, 38 éves, nő, 4 gyermek atyja, f. é. január hó 21-én a téglakemencéknél — állítólag kártyavesszősség miatt — felakasztotta magát. Edesanyja 64 éves vele temette el utolsó, számszerint 13-ik gyermekét.

Új ügynökség. Az Assecurationi Generali biztosító társaság ügynökségét a helybeli kereskedelmi banktól Bárány Zsigmond kereskedő vette át.

Beküldött. A Csitaonia sörösnokba tudvaleg igen tisztességes emberek, sőt nők is járnak. Eppen azért esodálkozunk kell, hogy ott a többi lapok között a „Magyar Figaro“ is közzé legyen forgó. Lehet, hogy vannak egyének, akik az ilyen ad oculum demonstrált trágár izléstelenségekben kedvüket lelik, de hogy az ilyesmivel való kedveskedés egy nyilvános helyiségben nem járja, azt talán meg fogja engedni a sörösnok tiszteletreméltó tulajdonosa. — i. (Ha ezt holnap elolvassák a városban, bizonyosan több fog el két hordó sörrel. Rov.)

Denaturált szesz. A denaturált szesz eladó visszatekintés megállapítása tárgyában m. évi március 23-án 1909. sz. a. kiadott belügyminiszeri körendelet azon intézkedésére nézve, mely szerint a pálinka kémizésével foglalkozó üzleteltulajdonosok a legszigorúbban ellenőrzendők s a náluk készletben talált pálinka és égetett szesz italok gyakori vizsgálatát és vegyelemzés alá vevendők — több oldalú kérdés merült fel, hogy ezen vizsgálat és vegyelemzés miként eszközöltessék. Ennek folytán a belügyminiszer, egyértelműen a m. kir. pénzügyminiszterrel, utasította a törvényhatóságokat, hogy a felfedezett gyanus vagy másnéven szesz folyadék lefoglalásuk s abból próba vételén, az a legközelebbi pénzügyi biztoshoz küldessék be.

Életunt. Zentán Pető György béres legény, e hó 20-án életuntágból felakasztotta magát.

Influenza. Ma holnap már a legjobb barátjától sem kérheti meg az ember, hogy hogy van, mert rögtön felüti az orrát és csak azt feleli, hogy — cece... he!

Jótekonyság. Új-Verbász eljárássága e hó folyamán 307 fikt 37 krt osztott ki az ottani szegény iskolás gyermekek közt kinyírte és ruhára. Nem a verbasziaknak, hanem általában megjegyeztük, hogy az efféle segélyezéseket nem január második felében, hanem legelőbb november 1-ig kellene céljára fordítani; mert hisz aki csak most kap eszimat, az már elvesztette a folyó iskolaevet, aki pedig eddig is járhatott, az kevéssé szorult arra a eszmára. Egyébiránt Verbász e tekintetben jó példával járt elül mindenkor, mert a legszükségesebb celokra 126 firt már a folyó iskolai év elején szétosztattat.

Felolvasás és táncestély. Ó-Szávacon az ifjuság f. é. február 1-én felolvasással egybekötött táncestélyt rendez. A felolvasó Beck Jakab tanító lesz, ki „A kereszténység eredete és a zsidó bírodalom felbomlása“ című értekezését fogja felolvasni.

Halálozás. Ujvidéken Papik József ügyvéd e hó 24-én életének 58. évében elhunyt.

Meghívó. A bács-bodrog vármegyei gazdasági egyesület ig. választmánya f. évi február hó 1-én d. u. 3 és fél órákor az alispán hivatalos fogadó termében ülést tart, melyre az ig. választmány tagjait tisztelettel meghívom. Kelt Zomborban, 1890. évi január hó 26-án. Schmansz Endre, elnök. Tárgyak: Jelentés a mezőrendőri törvényjavaslat tárgyában tartott értekezletről. — Titkár jelentése a hatvani cukorgyárban tett tanulmányairól. — A cukorgyár ügye. — A közgyűlés tárgyai és idejének megállapítása. — Folyó ügyek.

Megszűnt. A Topolyán megjelent „Közép Bácska“ másfélévi fénállás után, megszűnt.

Meghívó. A bácsi-tiszai ármentesítő társulat f. évi február hó 5-ik napján Zentán a nagyvendéglő nagytermében délelőtt 10 $\frac{1}{2}$ órákor közgyűlést tart a következő tárgysorral: 1. Az előző választmányi és közgyűlési jegyzőkönyv felolvasása. 2. Az ó-kaniszaí védőtöltés kiépítésére vonatkozó magas miniszeri intézkedés felolvasása és az annak alapján esetleg szükségesnek mutatkozó intézkedés a töltés kiépítése tárgyában. 3. A társulat régebbi költségeinek konvertálása, és a felveendő társulati költségeknek végleges megállapítása tárgyában intézkedés. — A fennem elősorolt tárgyak előkészítésére ugyanott délelőtt 8 $\frac{1}{2}$ órákor választmányi ülés tartatik, miről a tisztviselők és választmányi tag urak tudomás és alkalmazkodás végett értesítettnek. Tóth József, társulati elnök.

Halálozás. Paragán Petrovits István gör. kel. plebánus 55 éves korában elhunyt. Özvegye s egy gyermeke gyászolja.

Színészet. Ruzsits szerb színtársulata a napokban érkezett vissza Ujvidékre s megkezdte előadásait.

Helyreigazítás. A hódásági koreloszó-egylet folyó évi február hó 5-én (nem 15-én, mint tévesen közölve volt), a polgári kaszinó-egylet helyiségében az építendő korsolya-esarnok javára zártkörű bált rendez.

Katymarról írják: Önszegélyő-egylet alakult Katymáron még a múlt évben. De miután a részvények száma még nem elegendő arra, hogy segélyő-egyletünk mint önálló intézmény boldogíthatná közsegéink lakosságát, ennél fogva „Bezdáni kölesönös segélyő-egylet“, mint szövetkezet-nek fűkegyeletét képezi. Ez tívűvő intézménynek egyedüli uttorjője, szervezője Mayer N. János közsegéink szorgalmas és lelkes tanítója, ki a népjavát, boldogságát, anyagi jólétét mindenkor szívén hordá és ki valamely nemesebb intézmény felállítására esetében semmiféle utjába gördített akadályoktól, nehézségektől egykönnyen vissza nem riad. Hogy határt nem ismerő munkálkodását mily siker koronázta, eléggé bizonyítja az, hogy ez ujesztendőben a részvényesek száma már annyira felszaporodott, hogy saját kebelünkől bizottságot is alakíthatunk. A bizottság elnökévé Tóby József, jegyzőjévé Mayer N. János egyhangulag választattak meg. Tagjai a bizottságnak ezek: Schuitzer János, Stéger Mihály, Patacsits Iván, Nopper Gáspár, Pál János, Schiafer János, Láng István, Róth János, Pácher Márton, Száler Mihály, Ingurnd Péter, Zimmermann Bernát, Thüringer Tamás, Róth Mátyás, Lándgráf Jakab, Patacsits Miklós, Tóby József.

Felolvasás. Szeghegyen e hó 25-én sikerült felolvasat tartott „Az örültségtől és az öngyilkosságról“ címen Jausz János ottani földbírtokos és lapunk munkatársa. A felolvasást az Olvasó-Egylet rendezte.

Helyreigazítás. A bács-ó-morovicsai takarékpénztárnak f. évi február hó 13-án megejtendő rendes közgyűlésén Kötő József ig. tag is kisorsoltatik, a kisorolt 5 tag ennél fogva Nagy István, Szőezi Bálint, Seffer József, Lódi József és Kötő József. Az alapszabályok értelmében azonban újból megválaszthatók.

Bulkeszről írják: Tegnap azaz f. hó 23-án temetik nagy részvét mellett Bulkesz község adópénztárosát, Gerhold Salomont. Bulkeszben az adópénztáros mint pontos és lelkiismeretes embert ismerték, ki hivatalát ügybuzgalommal s szakszerűen vezette, mind a mellett, hogy csak falusi iskolákat végzett. A helyi népbankban igazgatósági, az egyháznál presbyterialis tag volt s a község ügyeiben tevékeny részt vett. Három koszoru volt koporsójára téve, az ellájarástól, népbanktól és a jegyzőtől. A szertartást a templomban Kottler Ottó lelkes, az udvaron és a temetőben a tisztelendő betegsége folytán G. tanító vezette.

Influenza. A m. kir. belügyminiszer a következő körrendelettel intézte a törvényhatóságokhoz: Influenza elvezetés alatt Európa több államában és hazánk területén is, járványos jelleggel, legnagyobb részt enyhébb lefolyású, és többnyire hurutszerű tünetnyekkel járó betegség uralkodik, mely a lakosság nagyobb részét tömegesen, majdnem egyidejűleg lepi meg. A betegség az eziránt meghallgatott orsz. közegészségi tanács szakvéleménye szerint leginkább hirtelen rázó hideggel szokott fellépni e 2-3 napig tartó magas lázzal, a testi erők hanyatlásával, lassu fellábadás és ritkán kiáltással is jelentkeznek. A kórnak három alakja különböztethető meg: 1. a gyomor bántalmazottsága: hányással, étvágytalansággal, és néha hasmenéssel; 2. a hurutos alak: a légzőszervek bántalmazásával, gyakran szemköthártyalobbal; 3. az ideges alak: jelentékeny fájdalommal és szorongási érzettel. Eme kóralakok egymásba is átmehetnek. A járvány magában véve rendszerint enyhe lefolyású; de ha más betegség, főleg pedig tüdőból csatlakozik hozzá, akkor súlyos megbetegedéssé is válhatik. A szóban lévő betegség meglephet ugyan bárkit is, de leginkább azon egyének esnek abba, akiknek szervezeteik akár eredetileg, akár pedig előment betegségek folytán meg van gyengülve, s a kik egyébként is szenvednek a légzési szervek hurutjában, így a kór behatásával szemben esékélyebb, ellenálló képességgel bírnak. Az influenza az országos közegészségi tanács szakvéleménye szerint főleg miasmaticus fertőzvény által idézhető elő; hogy vajjon terjed-e közvetlen ragályos útján is; nincsen kétséget kizáró módon megállapítható. Ennél fogva az ellen a hevenyragályos járványok alkalmával rendszerint fogamatba vétetni szokott óvó és gátoló intézkedések, mint például a közlekedési korlátozások, vagy a betegek szoros elkülönítése, ugyszintén fertőtlenítési rendszabályok fogamatossítása, az eddig tett tapasztalatok szerint célravezetőnek nem bizonyult. Ehhez képest a mi a szóban lévő betegség terjedése ellen, az adott körülmények közt, egyedül helyes és indokolt intézkedés gyánant tűnik fel, az orsz. közegészségi tanács szakvéleménye és javaslata alapján abban áll, hogy a lakosság minden meghűléstől való óvakodása, ét- és életrendi hibák elkövetésétől való tartózkodásra kellő módon is behatolag figyelmeztessék. Ez okból felhívom a törvényhatóságot, hogy törvényhatósága területén a legkiterjedtebb módon figyelmeztesse a lakosságot arra, hogy az influenza ellen, illetőleg annak távollatása céljából mindenki, kivált gyermekek, agok és beteges emberek a meghűlést gondosan kerüljék, évesben, ivásban és bármilyen élvezetben mértékletességet tartsanak. Nagy fontossággal bír a lakások levegőjének tisztasága, minél fogva a lakások — a benne tartózkodók meghűlésének kiküldetésével — szellőztetendők. Kiválóan pedig szigorúan ügyeljenek fel magukra azok, akik az influenzát már egyszer kiállották, hogy felgyógyulásuk után azonnal magukat újabb ártalmaknak ki

ne tegyék, mivel ezek ezen betegségre hajlamosítottaknak lenni látszanak, abba igen könnyen újból visszateshetnek és újabb megbetegedéstik súlyos következményekkel is járhat. Egyszermind intézkedjék a törvényhatóság azirant, hogy a szegényebb néposztály számára a mutakozó szükséghez és a lehetőséghez képest, melegedő szobák felállításának, s illyevetett népkonyhák létesítésének, melyekben az ülétek dében meleg és eléggé tápláló eledellel elláthatók legyenek; ugyszintén hogy a kórházakat felkeresni óhajtók részére elégséges hely álljon rendelkezésre és a szegény betegek az orvosi segélyhez és ápolatáshoz mindenkor késedelem nélkül hozzájuthassanak. Végül felhívom a törvényhatóságot, hogy a kórházokban és gyógyintézetekben ápolat influenza betegekről a szabályszerű kimutatásokat, és pedig a betegség felmerülte óta egybeállított táblázatot azonnal; jövőben pedig a kór megszűntéig 8-8 naponként hozzam terjessze fel. Ami pedig az iskolákat illeti, erre nézve a netán felmerülő tömegesebb megbetegülések esetén, a helyi viszonyok és fenforgó körülményekhez képest a törvényhatóság saját ügykörében intézkedjék. Tanácsosnak látjuk, hogy ha a kisebb gyermekek között az influenza mutakozik; ezeknek osztályai bezárassanak. Budapestben, 1890. évi január 12-én. Gróf Teleki s. k.

Magyar szó a bulkeszi ág. ev. templomban. Balázs Lajos volt petrováci esendő a napokban vette nőül a bulkeszi illetőségű Weber Katalint. Az esketést a nő atyja, tehát tiszta német ember jelentette a lelkesi hivatalban azzal a kérelemmel, hogy az magyar nyelvvel tartassék meg, mivel a vőlegény gyöngye német. A hazafias lelkes nyomban engedett a kérelemnek s a kántort is utasította, hogy magyarul énekeljen a szertartásnál. Ez volt az első magyar szó, a mit a bulkeszi ev. templomban hallottam, bárha az utolsó sem volna.

Köztisztviselők minősítése. A köztisztviselők minősítéséről szóló 1883. évi I. törvényekik a kereskedelmi és katonai iskolákban és tanfolyamokon kívül másnemű iskolákról és tanfolyamokról nem tesz említést. Ez a gyakorlati életben nem egy nehézséget okoz, sőt sok méltánytalanságra is vezet. Ennek orvoslása végett a belügyminiszer a szakminiszterekkel együtt megállapította ama nem kereskedelmi és nem katonai iskolákat és tanfolyamokat is, melyek belső értékük és a dolog természete szerint a fő- és alginimáziumok vagy reáliskolákkal jogosan egyenlőértékűeknek tekintendők, s melyeknek elvégzése az alsóbb hivatali állások elnyerésére megnyugvással elfogadható. Ehhez képest körrendeletben tudatja a miniszer a törvényhatóságokkal, hogy a gazdasági, jelesül a keszthelyi, kassai, debreczeni és kolozsmonostori tanintézetek elvégzése a főginimázium vagy főreáliskola elvégzésével egyenértékű. — Hasonló elbírálás alá esnek azok a gyógyszerészek is, kik az 1888. évi január 1-én életbelépett kultuszminiszeri rendelet értelmében 6 gimnáziumi osztály elvégzése, és 3 évi gyakornokoskodás után a kinevezett állami vizsgálati bizottságok előtt tették le a gyakorlati vizsgálatot. Ellenben ama gyógyszerészek, kik a régi rendszer szerint négy gimnáziumi osztályt végeztek, csak akkor esnek a fenti elbírálás alá, ha az egyetemi tanfolyamot is jó sikerral elvégezték. A belügyminiszer továbbá a minősítési törvény szempontjából a közpiskolákkal egyenrangúknak nyilvánítja: a budapesti I. kerületi állami polgári iskolai tanítóképző intézetet, a budapesti iparművészeti iskolát, a budapesti állami középipariskolát, a kassai állami gépészeti középipariskolát, a brassói állami közép ipariskolát, az alginimáziumokkal vagy alreáliskolákkal egyrangúknak tekintendők: a polgári iskolák alsó négy osztálya, a három osztályú felső népiskolák, a nagykanizsai két osztályú kereskedelmi iskola. A közpiskolákkal szintén egyenlő rangba helyezhető: az alsó-kubini állami polgári iskolával kapcsolatos közép kereskedelmi iskola; Zombor városi kir. város közép kereskedelmi iskolája; a nagyváradi közép kereskedelmi iskola. A bányaiskolában, valamint erdőőri szakiskolákban szerzett szakképzettség magában véve az 1883. I. t. c. szempontjából figyelembe nem jöhet.

Influenza. Pácséről írják: Közsegéinkben az influenza oly nagy mértékben uralkodik, hogy alig van már ház, hova be ne tekintett volna. A baj itt is enyhe lefolyású.

Érdekes számla. Tasgrin Jakab festész egy délbácskai monostorban munkálkodván, az ottani igumannak a következő számlát nyújtotta be: 1. A tipzaranoslatot kijavítottam 5 firt 12 kr. 2. Pontius Pilátust megszentítettem, lemostam a kormot képeről 3 firt 6 kr. 3. Szent Péter kakasának új tarját készítettem és néhány tollát kiigazítottam 2 firt 3 kr. 4. Az egyik latort jobban a kereszthez kötöttem és egyik újjat kijavítottam 1 firt 7 kr. 5. Gábor főangyalnak szárnyába tollakat tettem és azokat megaranyoztam 14 firt 18 kr. 6. Kafás szolgálóját megmostam és arcát kipirosítottam 2 firt 12 kr. 7. Az eget kinyitottam, megtöltöttem 2 csillaggal, a napot megaranyoztam és a holdat megtakarítottam 7 firt 14 kr. 8. A purgatorium lángját fölélesztettem és néhány lelket megjavítottam 6 firt 6 kr. 9. Használoul bántam a pokollal, Lucifernek új dependentiát készítettem, egy új kormót füstöttem a kárhozottak előnyére 4 firt 10 kr. 10. Heródes öltönyét újra beszegtem, két fogat adtam neki, parókáját kifodroztam és bepóroztam 2 firt 2 kr. 11. Ananiás nadrágját kifoltoztam és mellényére két gombot tettem 2 firt 3 kr. 12. Tóbiás fiának, ki Gábor főangyallal utazik, új harisnyát füstöttem és utitáskájára új szíjat tettem 2 firt 5 kr. 13. Bálán szamarának füleit meghegyeztem, kitakarítottam és két első lábát megvasaltam 27 kr. 14. Sárának 2 fülbevalót csináltam 25 kr. 15. Dávid táskájába egy kavicot tettem, Góliátnak fejét megnyitottam s jobb lábát hátrább helyeztem 3 firt 15 kr. 16. Sámson szamarának új fogakat készítettem 1 firt 5 kr. 17. Noé bárkájának hasadásait bekátrányoztam, öltönyére egy újat csináltam 6 firt 18. A tékozló fiúnak sertésait megmostam, vályujokba friss vizet tettem és ingét megfoltoztam 3 firt 4 kr. 19. A samaritai nő korszójának új fület készítettem 1 firt 5 kr. Összesen 65 firt 79 kr.

Elmarad a divattól. A sikkes Begyesné két-ségbeesve szól az influenzás Nyárvognéhoz: Mon Dien, milyen pech! Képzeld csak én sehogy se tudok egy kis influenzához jutni... Igazán restelem, hogy így elmaradok a divattól.

Gyászhir. Baján Scultéty Antónia e hó 24-én elhunyt.

O-becsei hírek szerint a tiszaparti vasutat Gfrer Miklós és társai Ujvidékig tovább traszirozni szándékoznak.

Nekr

érkezett, hoznak halálra rokonzenygyének s és sokan munkása, a gyar állame mert ő egyk éltek, de s legjobb magylyet a Tesité donációként s alig van emfordult, valamit a bizottsági ben álló tisztv csak noble ott ügyek terén kiteményeiben akadályozta őt szükszavu jelen férfikorának a ha az emberit után becsüljgáljon ez vígagyan van vigtalított szíve mertik, a Tesgyásznap condzshb hazafit nyelhunytak ny

A baján

Segédje

Városi

vényhatósági b előtt 10 órákor gyűlést tart. 2. Belügyminiszter jóváhagyása tárgyában sör- és pálinka gyára tárgyában leirat a Falcione mányozása tárgy zoi állásnak váazottság megalakításának felülvizsgálata és a kinevezéséről a Falcione Gyula endő engedélyezé darabok. Zombor Csihás Benő, polg

A Szabed

Lázár ügyvéd

A zombor

szert a Falcione megfelelőbb jeltő jogász egyhangul a járványok mias talyban heti 2 és tul a rendes órák

A fillozo

tessege. Eddig csak azon szőlő elpusztultak. A tőterve van véte sének oly irányú adókedvezményt nosai, kik székenket az elpusztulást volna, mint a mel és árvédelmi stb. érvényesül. — A gyálásokat kezdte ha eredményre vezetetlenül közre tő a székenezési tetemesen alább sznyokban is megtehetnek terjesztetni az lőkre is, még pedig fató-homokterületek állanak.

Egy dalart

viszontagsága az v Aztán az, hogy a szellemű és ezért szontagság volt a darabban öreg hiba bemagolta a darálul leszedődni. A tanulás raból az, hogy nagy azt határozzák el, hogy színe, és mikor má állapotok, akkor mint pl. a „Váljunk lenete fölér a német „Backfisch“ alakjainak

Blankovics

hangulag fognak vala kor a nép cesékely szatához. A népeleádasó elterjedt „egyhangu“ gyon kevés részvételt adás megérdemelné alakítás jó volt, így

Nekrológ. Zentáról egy rövid, de szomorú hír érkezett hozzánk, mely Tésity Sándor nagybirtokosnak halálát jelenti. E halál híre bizonyára sokak rokonszenve s fájdalma csatlakozik a boldogult özvegyének családjának gyászához, mert sokan ismerték és sokan szerették őt a vármegyében. A közügy lelkes munkása, a tiszavideki nemes családok derek fia, a magyar állameszme híve szállott Tésity Sándorral sűrűbe; mert ő egyike volt azon keveseknek, akik bár keveset éltek, de sok jót tettek; s aki szerb eredete dacára a legjobb magyarok közé tartozott. Óriási vagyonát, melyet a Tésityek, mint zentai kúriális nemesek, királyi donációként bírtak, csaknem egészen közölcokra költötte s alig van ember Zentán, akivel, ha szükségében hozzája fordult, valami jót nem tett. A vármegyének évtizedeken át bizottsági tagja s Zentának több ízben közbevitelében álló tisztviselője volt, még pedig oly tisztviselő, aki csak nobile officiumból, nem pedig pénzért szolgált. A közügyek terén kifejtett munkásságában s áldott kezének jótéteményeiben csak egy makacs, lassan emésztő betegség akadályozta őt az utóbbi időkben, mely ma már, mint egy szűkszavú jelentés tudatja, győzelmet aratott felette. Korán, férjkorának delén került Tésity Sándor a ravatalra, de ha az emberi életet a jótétemények s a végzett munka után becsülik, sokat élt ő s nagyon boldogan. Szolgálaton ez vizsgálatalán maradt családjának, ha ugyan van vigasz, ha ugyan van ir a gyász halál által titott szívebe. Mi pedig, kik őt közelebről ismertük, a Tésity Sándor koporsója köré csoportosuló gyásznap condolentiáját osztva, sok ilyen nemes és derek szerb hazafit kívánunk a hazának s békét és áldást az elhunytunk nyugó poraira!

A bajai ipar és kereskedelmi bank február 23-án tartja rendes közgyűlését.

Segédjegyzői állásra pályázat van hirdetve Rigycin 400 frt évi fizetéssel.

Városi közgyűlés. Zombor sz. kir. város törvényhatósági bizottsága 1890. évi január hó 29-én délután 10 órakor a városháza nagy termében rendes közgyűlést tart. Tárgyak: 1. Polgármesteri havi jelentés. 2. Belügyminiszeri leirat az ebtartási szabályrendelet jóváhagyása tárgyában. 3. Belügyminiszeri leirat a borsó- és pálinkafogyasztásra kivetett adópótlék jóváhagyása tárgyában. 4. Vallás- és közoktatásügyi miniszeri leirat a Falcione Gyula-féle alapítvány ösztöndíjának adományozása tárgyában. 5. Az üresedésben levő II-od aljegyzői állásnak választás útján való betöltése. 6. A loavató bizottság megalakítása. 7. A laktanya és csapatkórház építésének felülvizsgálata tárgyában felvett jegyzőkönyv. 8. A laktanya és csapatkórház építésének felülvizsgálatahoz kiküldött kir. mérnök díjazatára tárgyában hozandó határozat. 9. Polgármesteri jelentés a regálemegváltás folytán bekövetkező pénztári zavar megelőzése tekintetéből teendő intézkedés iránt. 10. Mérnöki terv és költségvetés a S. karában építendő menhely tárgyában. 11. A helybeli honvédszázalaj parancsnokság megkeresése a honvédlaktanya kibővítése iránt. 12. A kórházalap 1872—1888 és a szepitészeti alap 1873—1888. évi megvizsgált számadásai. 13. Oláh Béla végzett orvosnövendék kérvénye a Falcione Gyula-féle ösztöndíjnak a szigorlati évre leendő engedélyezése iránt. 14. Időközben beérkező ügydarabok. Zomborban, 1890. évi január hó 26-án. Dr. Csíhás Benő, polgármester.

A Szabadkai Hírlap szerkesztését Buchwald Lázár ügyvédől Balás Imre nyug. főgimn. tanár vette át.

A zombori r. k. iskolazék szombati ülésében tárgyalta a nm. miniszteriumnak ama leiratát, mely szerint a Falcione ösztöndíjra újabb, a szabályzatnak megfelelőbb jelölést kíván. Erre Grätz Ferenc II. éves jogász egyhangulag ajánlatot. — Az elemi iskolákban a járványok miatt elmaradt órák pótlásául az 1—2. osztályban heti 2 és fél, a többiekben 3 heti óra lesz ezen túl a rendes órákon felül tartandó.

A filloxerával lepett szőlők adómentessége. Eddig a filloxera miatt adómentességben csak azon szőlők részesültek és oly arányban, a mint elpusztultak. A földmívelési miniszterium kebelében most tervbe van véve az erre vonatkozó törvény rendelkezésének oly irányú módosítása, mely szerint megfelelő adókedvezményben részesítenek azon szőlők tulajdonosai, kik szőlőkezelés által filloxerával lepett szőlőket az elpusztulástól megmentették. Az alapelv ugyanaz volna, mint a földadóra vonatkozó ármentesítési és árvedelmi stb. költségek figyelembevételére néve érvényesíteli. — A földmívelési miniszter ez irányban tárgyalásokat kezdett meg a pénzügyminiszterrel, melyek, ha eredményre vezetnek, az ily irányú rendelkezés kétségtelenül közre fog latni arra, hogy szőlőbirtokosaink a szőlőkezelési — a tett intézkedések folytán már is tetemesen alább szállott — a költségeket nagyobb arányokban is megtehessek. Az adókedvezmények kik fognak terjesztetni az amerikai vesszővel beültetendő szőlőkre is, még pedig azon mértékben, mint azok ma a futó-homokterületeken létesített ültetésekre néve fennállanak.

Színház.

Egy dalártnepély viszontagságai. Első viszontagsága az volt, hogy kevés közönség jött el. Aztán az, hogy a darab nagyon is németes eszjárásu, szellemű és ezért nálunk gyenge hatásu. De legfőbb viszontagság volt a szerep nemtudás, a mi pedig ilyen darabban öreg hiba. Halmay kivétel. Ő oly alaposan bemagolta a darálni valóját, hogy gyönyörűség volt beszélődnie. A tanulság pedig ebből a viszontagságos daraból az, hogy nagyon jól meg kell hányni-vetni, még azt határozni, hogy valami német vigjátékot hoznak színre, és mikor már jól megválogatták és végleg megállapodtak, akkor játszassanak egy jó francia darabot, mint pl. a „Váljunk el-t”, a melynek egy szellemes jelenete fölér a német vigjátékok összes „Assessor” és „Backfisch” alakjainak langyos érzelmeivel.

Frankovics György. Mikor biztos, hogy egyhangulag fognak valakit képviselővé választani, olyankor a nép csekély számmal szokott megjelenni a választáshoz. A népelőadásoknak is ugy látszik, már annyira elterjedt „egyhangú” hire, hogy a nép itt is csak nagyon kevés részvételt tanusít. Pedig némelyik népelőadás megérdemelné a népet. Pl. ennél is, egyik-másik alakítás jó volt, így Mátray és Bodrogi Lináé.

Hanem a szerepét egyik sem tudta jól. De hát az ilyen arisztokrata körök, mint a mi színészeink, csak nem fognak még a misera plebs contribuens kedvéért is szerepet tanulni. Mikor még az „uraknak” is csak, előadása válogatja, a mikor tudják!

Üdvöske. „Ki ránk vigyáz, ki ránk ügyel...” — az ember a szöveg után itélve azt hinné, hogy a polgárról van szó, de a gyönyörű dallam, a mely fülemben zsong most is, mikor inni akarok róla, arról győz meg, hogy „az egek eme küldöttje” az semmi más, mint egy üdvöske az, a ki ránk vigyáz, hanem ellenkezőleg reá kell folyton vigyáznunk és ügyelnünk, különben a korrekúra nem segít; — mint halljuk, vasárnap már új primadonna próbálkozik.

A sok szép énekrész közül, különösen Kiss és Halmayné áttudottje sikerült szépen. A színház egészen megtelt és hasonló telt házakat jósolhatunk a legközelebbi operettehez, ha kellő erővel adják, a mi a közönségvonzó erejében nagyon lehetősé. De ak mint Loran tulzott. Igaz, hogy a libretto nagyon nehézzé teszi a kellő határ betartását. A hol azt mondja „akármibe kezdek, eszmiadiát fogok” — jobb szójatek lenne azt mondani: „akármibe fogok”. Nagy Vilma igen jó Fiametta volt, kár hogy nem lehet az a Boccaccióban is.

Vereshaj. Vendégszerepelt egy adóhivatalbeli tisztviselő, a mi csak kellemes lehet a zombori közönségre nézve, mert mutatja, hogy az adóhivatal emberei jólelkűek, sem hogy az adót kergetnék, inkább dudálnak egy vigótát. Játéka után itélve a vendégszereplő Kustár Géza ur megérdemelné, hogy ne nevezzük urnak, mert oly ott-honias a színpadon, mint a többi színész, akiket pedig szabály szerint nem szokás urnazni — no nem azért, mert nem urak, hanem mert a híres emberek nevéhez azt nem teszik hozzá pl. Munkácsy ur, Kossuth ur, Szilágyi Dezső ur (kiváncsi vagyok, melyik Szilágyi Dezső veszi magára?). Az összevágó előadásból különösen Deáknek törtülmetszett, zamatos Keszeg Mihályja érdemel említést.

Dr. Pataj Sándor.

A MAGYAROK PÁRISI KIRÁNDULÁSA.

Saját tudósítónktól.

(Folytatás.)

Svájc.

Ha az ember Európa téképét kezébe veszi, szeme önkénytelenül Svájera fordul, melynek képe majdnem egészen fekete a sok rajzolt hegytől és azt képzei, hogy a tavakon és a felhőkre nyuló hegyek meredek lejtőin kívül alig van művelésre alkalmas föld; hogy az egy istentől elrugaskodott zord ország, melyben csak köszikla és erdő van. Mily kellemesen csalódol azonban t. olvasó, ha Neuchateltől Bern-ig, vagy Zürichtől Tirol felé utazol, amikor a szép hegylejtőkről mosolygó szőlők vonulnak a tavak partjára és gyönyörű virágos réteken, rónavölgyekben visz az utad. A mi utvonalmunk Neuchateltől észak-keletnek tartott Bieligi, Bieltől délnek egész Bern-ig, Bern-től Luzernre át megint északnak Zürichig; innen Buchs-ig a tiroli határállomásig, majdnem egyenes vonalban keleti irányban. A sok természeti szépség ugyszólván egymásnak hátán van, mintegy fel van halmozódva egy kis területen, úgy hogy egyik élvezet a másikat nyomban követi. Igazán szép ország; de azért Itáliával még sem vetekedhetik. Piacenza (Piacensa)-nak vagy Veronának bájos vidékét vagy a Monte Ceniso-i (Cesinói) alpeeknek főnségességét hiába keresnek itten. Mindegyik ország páratlan a maga nemében.

Es most térjünk vissza a 16 ezer lakóval bíró Neuchatel (Nüsatel)-re. A város a szép tónak északi partján, a Jura hegylánc Chaumont (Somon) nevű déli ágának lejtőjén fekszik. Van középkori vára; gót stílusban épült, kéttornyu temploma; kétemeletes városháza, melynek homlokzati oldalán az első és második emelet magasságában nyolc oszlopos portikus emelkedik, rajta háromszögű metóppal. Nagyon érdekes épület a leányok kétemeletes iskolája, melynek homlokzati oldalán nyílt oszlopos előcsarnok van. A tó partján az új gimnázium szép impozáns épülete emelkedik; tőle nyugatra terebélyes fákbal álló sétány vonul. A városnak része pedig nyugat felé a hegyoldalban fekszik, újabbik része pedig kelet felé. A miert e várost érdemes megnézni, az nem annyira épületeinek szépsége, mint inkább a gyönyörű fekvés, az elragadó kilátás a széles, hosszú tóra, melynek partjait, különösen dél és nyugat felől, haragos zöldszínű erdőkkel borított magas hegyek szegélyezik, a mögöttük nagy messzeségben csillámoló s mintegy felhőkre vesző havasokkal. Elragadó a kép, melyet az ember itt élvez, tele tündöklő szíva az alpesi levegőt, nézve a zöldszínű hullámokat, melyekben a város házai visszatükröződnek. Mind szép zöld, mintha tavasz volna, az égbolt kék, a nap melegen tűz felülről s ragyogó színbe fonja a vidéket fénylő sugaraiival. — A délelőtti 10 óra 53 perkor indult vonatunk a tó partján, tőle alig 3—4 száz lépésnyire, hegyoldalban halad, mely lejtőjének közepéig vékonyan karózott gyönyörű szép szőlőkkel van beültetve. Itt fekszik Blaise (Blez) helysége. Ornaux (Ornó) mellett a tavat elhagyjuk, a vidék jellege megváltozik. Szőlő helyett szép káposztát, céklát, karos pasulyt látunk; a krumpli most virágzik. A gabna a mezőn már le van aratva; a határnak nagy részét terjedelmes szép, virágos rétek képezik. A merre csak fordítjuk tekintetünket, minden élet lehel és életkedvet önt az emberbe. Gressier (Greszje) balról hegytövében, mintegy nagy kertben fekszik, oly sok a házak körül a szilva, körte, alma- és terebélyes diófa. Jobb felől szép széles völgyróna terül el hatalmas rétekkel, melyeken nyárfa- és fűzfásorok vonulnak. Elhagyva a nagy völgyet, csakhamar a szép bieli tóhoz érkezünk, melynek partján Neuve-Ville (Növ-vil.) csinos város fekszik. Házai két-háromemeletesek, keskenyek, magasak s köröskörül szőlőkertekkel vannak körülvéve. A városon kívül a hegyoldalban fekvő szőlők alacsony fállal vannak bekerítve. Ligerz városka egészen a szép tó partján fekszik, melynek közepén gyönyörű fás sziget emelkedik a zöld hullámokból, melyeken messze a parttól fehér vitorlás hajócskák ringanak. Idáig terjed az ugynevezett francia Svájc, mely Biel állomásig Olaszországgal vetekedik Svájc tekintetében.

Twann állomásnál már németek a feliratok: Warsaal II. Class. für Frauen, für Männer. Jobb felől (a haladó vonatot veszem alapul) a fállal bekerített kis

szőlőkertek belenyulnak a tóba, balról a falkerítéses hosszukás szőlők jó magasan nyulnak fel a hegy teteje felé. Vonatunk majdnem félórája a tó partján a hegy tövében, kétfelől szép szőlők közt halad; itt-ott csak ki kell hajolni a kupé ablakából, hogy a rózsabokrokról szép nyíló rózsát szakítsunk. Biel felé közeledve, a haragoszöldszínű fenyőfakkal borított magas hegyoldal sziklafala és a tó partja közötti tér alig öt-hat méter széles; esakhogy éppen vonatunk áthaladhat az egy sípáron. Biel állomáson át kellett szállnunk. Indóháza, honnan szép gesztenyefa-allé vezet a városba, hatalmas épület. Itt a vagonokra fel van írva a végállomás is, úgy hogy az utastisztában van vele, melyik vonatra fel kell ülnie. Az egész kocsis egy nagy, 12 ablakos, 24 személyre szánt kupé képez. A kocsis közepén egyik végétől a másikig átmenet van; két oldalt pedig leopárd-bőr-színű, tarka bársonyforma-szővettel bevont, kétfelől karfás, hátul támlás, két személyre szánt diványszerű padok, felettük spárgafonatu kényelmes podgyasztartók. Az egész berendezés nagyon elegáns és csupa kényelem. A mint a vonatra szállunk, eltűnik szemünk elől a gyönyörű bieli tó, melynek déli partját hatalmas fenyves hegyek, nyugatészaki oldalát pedig a növeli és tvanni szép szőlők borítják. Bieltől egynegyed egykor indulunk. A határ közönséges felvidéki; a völgyet kétfelől bezáró közepmagas hegyek ormai fenyvesekkel vannak borítva, lejtői pedig szántóföldekkel. Itt látom, hogy a kosarakkal telerakott kocsit hatalmas kutyával huzatják. Brügg helységnek szép széles völgyében a szép hullámu Cill folyó hőmpolygati hajkait a virágos rétek között. Busswyl is széles völgyben fekszik, jobbfelől hegylánc nyulik, egymás mögött fokozatosan emelkedő hegyóriásokkal. Lysben a nép erőteljes, vállas, egészséges arcu. Itt és Buswyl-ben a házak mind félkör alakulag dudorodó eséréppel vannak fedve. Nagyon érdekes látni, hogy egyik helység a másiktól alig egy negyed-óránnyira fekszik, egy hegylánc választja el őket egymástól, s mégis óriási a különbség az éghajlatban, a termények minőségében és megéresi idejében. Mig például Suberg-Groszaffoltern határát nagy krumpliterületek fedik és a zab még egészen zöld, addig a közel levő, szép mosolygó völgyben Schüpfen-ben a szántóföldek szépen sárgálló gabnatablak borítják s itt-ott a learatott gabnát már kévékbe kötik. Münchenbuchseleiben is már aratnak. A mezőn dolgozó nők és férfiak csinosak és nagyon erőteljes, markos népség.

Elhagyva Zollikofen állomást, melynél a szép hullámu folyó magas fenyőfakkal borított felszigetet zár be, s átrobogva a szép folyón vert hidon, csakhamar megérkezünk Bernbe, a gyönyörű fekvésű városba, melyben a svájci kormány székel. Bernben félháromtól öt óráig voltunk, mely idő alatt a várost részint bekoszikálva, részint válogolva néztük. A város közepmagasságu hegyen fekszik, melyet félkörben a szép esüst fehéres zöld színű Aar folyó vesd körül. Már messziről látszanak a barna házak a hegyoldalban a fák közt és beljebb a templomtornyok. Először a Bundespalast-ot néztük meg, mely két kiugró szárnyal bíró hatalmas emeletes épület. Közéleben van a hangversenyszarnok. Innen a pár lépésnyire levő feldkircheni két ivő vashidra léptünk, csodálva a gyönyörű vizesést, és a tőle észak-keletre emelkedő hegyóriásokat. Elragadó a kilátás, melyet erről a pontról élvezünk. A nevezetes épületek alig egy-kétszáz lépésnyire állanak egymástól. A hangversenyszarnokhoz közel a gabnaház kétemeletes épülete emelkedik, ott van a toronyóra, a történelmi muzeum és a hatalmas tornyu, gót stílusban épült, szép székesegyház. Nagyon díszes főportáléja szép faragásokkal van ékítve, apró alakok és gyöngyvirágos tornyocskák vannak rajta. A templom előtt Erlach Rudolf szobra áll, a talapat alján négy vasmedvével.

A városháza is szép épület. Homlokzati oldalán az utcáról mehetni fel a szép oszlopos tornácra, mely jobbról és balról vezet föl. Nagyon közel hozzá van a gót stílusban épült majdnem egészen új rom. kath. templom, mely kívül csinos, de belül meglepőleg szép; a mellékhajókat elválasztó ívek kettős oszlopokra támaszkodnak. Az egész kiváló egyszerűsége és szép harmóniája által tűnik ki. Kijöven a szép templomból, a városháza mellett elhaladva a fútcára térünk át, melynek neve Gerechtigkeits-gasse, Rue de la Justice (rü dö la Zstisztisz). Az utcák mind arkádósak, mint Turinban; de míg a turini házak magok és ablakaik szép magasak, addig a berni házak ablakai nagyon kis négyszögek és három-négy sorban állanak közel egymás fölött. És a földszinten elvonuló arkádok is nagyon alacsonyak. A hatás nyomasztó. Az utcákon többnyire nőket látunk, még az utcáseprők is mind nők. És valamennyien válogatott csunya teremtések; a zombori magyar és szerb nők hozzájuk képest világhírű szépségek. Különben itt meg kell jegyezni, hogy egész svájci utamon Zürichen kívül szép nőt schol sem láttam.

Mikor a szép fekvésű Bernből delutáni 5 órakor elindultunk, nagyobb volt a meleg, mint felsőolaszországi utunk alatt július első hetében. A mezőkön szépen fehérlik, érik a rozs. Gümlingen után Tragetsi állomásra értünk, hol a vonat pár percre megállott. A helység 25—30 házból áll, melyek mind háromemeletesek, négyzet kis ablakokkal és alattuk elvonuló faerkélyekkel. Innen láttunk a haragoszöld fenyvesekkel borított hegyek mögött két, majdnem sátoralaku hegyóriást a nagy távolban, melyek alulról ormukig hóval borítva gyönyörűen csillogtak a napfényben. Langnau állomás indóháza és a helység legtöbb házának falai vékony, félkör alakú, nagyon apró deszkácskával pikkelyszerűleg vannak kirakva, ami nagyon kellemes külsőt kölcsönöz az egész falnak. A helység mögött a völgy mindjobban szorul; vonatunk átrobogva 4—5 száz lépés hosszú tunelen, jó hosszú darabig két-három emeletmagasságu sziklafalak mellett halad, melyeknek teraszain szép fenyőfák nőnek nagy csoportokban. A nap e keskeny völgybe legfeljebb hat-négy óra hosszat süt; a benne levő falkák nagyon szegényesek. Scholzmatt helységnek egyik-másik háza vöröses barna fenyőpikkelyekkel van fedve. A mezőn a kis réteken a szénaboglyák nagyon alacsonyak és picikék. Be sanyarú lehet itt az élet! — A következő falu nagyon érdekes; a két oldalt hatalmas hegyektől bekerített széles, mely völgyben vagy husz ház egymás mellett áll, a többi pedig ötven, száz, kétszáz, ötszáz, nyolcszáz lépésnyire van egymástól, nagy távolságban széjjelszórva a hegy alján és a hegy lejtőjén; szántóföldnek semmi nyoma, az egész csupa rétség, le-

gelő. A lejtős völgyben gyors folyású folyó hőmpolygóteti hajkait, melynek partjai tele vannak növe bokrokkal és fákkal. E n t l e b u c h-nál két rövid tunnellon rohogunk át: balról az iszaposan sárga, fehér fodru folyó velünk jön. Pár pillanatra eltűnik szemünk elől, míg a két rövid tunnellon haladunk; kiérve a szabadba, megint látjuk, amint szép kis vízesés hull bele. A völgy alig kétszáz lépés széles, vadregényes, oldalt terraszos sziklafalak meredeznek a nagy magasba; az egyik egészen háromszög alakú, meredek, kopár. Vonatunk egy tunnellon rohog, W o h l h a u s e n-en túl egy másikba, belőle keskeny vadregényes völgybe. A völgy csakhamar nagyon kiszélesedik, a nagy rétek szép fákkal tele vannak szörva; a felül erdős hegylejtőkön élőfákkal bekerített szántóföldek húzódnak fölfelé. A 24 személynek szánt, egy kupát képező vagonban csak nyolcan utazunk, egészen a szép vidék élvezetének adva át magunkat. Ot perenyi tunnell után magas hegy ormán szép várat pillantunk meg, megint rövid tunnellon rohogunk, kiérve belőle, esteli fényekkor a híres luzerni tó mellett fekvő Luzern (Lucern)-be érkezünk, hogy másnap kora reggel gyönyörű időjárás mellett a magas régi ormáról a felséges kilátást élvezzük.

(Folyt. köv.)

Naptár. Január.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
28 Kedd	Nagy Károly	N. Károly	16 Péter sz.
29 Szer.	Sal. Fer.	Adelgunda	17 N. Antal
30 Csüt.	Adelgunda	Márton	18 Athanas.
31 Pént.	Nolask. Péter	Virgilius	19 Makarius

Felelős szerkesztő: **Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.**
Helyettesítő:
Laptulajdonos és kiadó: **BITTERMANN NÁNDOR.**

NYILTÉR.*)

Családi viszonyaim azonnali elutasásra kényszerítettek és emellegre ismerőseim és jóbarátaimtól személyesen elbűszüni nem volt alkalmam.

Midőn minden jóbarátom és ismerősömmek „Isten hozzádot” mondok, kérve, hogy tartanak meg szíves emlékeztetőkben, tudatom, hogy bekövetkezett nyugdíjaztatásom következtében állandó lakásomat Besztercére (Erdély) tettem át.

Pöschl,

nyug. százados.

*) Az e rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

HIRDETÉSEK.

Irodamegnyitási hirdetés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, miszerint **Szabadkán**

„Első szabadkai jelzálogkölesön-közvetítő-iroda”

cím alatt irodát nyitottam, hol általam ház- és földbirtokra — törlesztés mellett — **olcsó pénz-kölesönök** kaphatók. Régi terhek konvertálhatóak. Elintézés a lehető legrövidebb idő alatt. Kifizetés készpénzben történik.

Megbízásokat elfogad és erre vonatkozó bármily tudakozódásokkal a legkészségesebben szolgál

HALMI MÓR

irodahelyiség Egrossy-utca, a színház mellett,
Szabadkán.

Arlejtési hirdetés

ujjonnan építendő községi nagyvendéglőről.

Bács-Bodrogh t. e. megyék tek. alispáni hivatalának 1890. évi 786. számú határozatával a petrovszellői községi új nagyvendéglő felépítése elrendellett, ezen épületnek vállalkozás útján leendő biztosítása végett **1890. évi február hó 12-én d. e. 10 órakor** Petrovszellői községének nagy tanácstermében alulírott elnöklete alatt nyilvános szóbeli arlejtés és zárt ajánlatu versenytárgyalás fog tartatni, melyre vállalkozni szándékozik azzal hivatnak meg, hogy a költségvetési összeg 5%-ának kerek számban megfelelő 1260 frt bantatpénzzel vagy ilyen napi árfolyam szerinti értékű magyar állam-papírokkal ellátott zárt ajánlataikat a nyilvános szóbeli arlejtés megkezdése előtt alulírottul nyújtsák be, vagy ilyen pénzzel magukat ellátva, a szóbeli arlejtésen jelenjenek meg.

Megjegyeztetik:

1. hogy a bantatpénz a szerződés megkötésekor 10%-ra kiegészítendő;
2. hogy az épülethez szükséges téglat a község adja, melynek legnagyobb része már a községbe van szállítva;
3. hogy az épületnek 1890. évi szeptember hó 30-án tökéletesen készen kell lenni;
4. hogy a tervek, előmért, költségvetés általános és részletes építési feltételek és egyéb ezen építkezésre vonatkozó okmányok Petrovszellői községének hivatalos órák alatt megtekinthetők;
5. hogy a költségvetést a község kinyomatván, az a vállalkozni szándékozik által az eljárásnál megszerzhető;
6. Petrovszellői község vasuti állomás és a Tisza folyó közelében közelében fekszik.

Kelt O-Beesén, 1890. évi január 19-én.

Gombos Béla,

főszolgabíró.

67. szám.

1890.

Árverési hirdetés.

Filipova község elöljárósága részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint a község tulajdonát képező vadászterület az 1883. évi XX. t. c. 2. §-ában írt pontok figyelembe tartása mellett 1890. évi február hó 1-étől kezdődő 6 egymástán következő évre, vagyis 1896-ik évi február hó 1-ig, **folyó évi február hó 1-én d. e. 9 órakor** a község tanácstermében nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek, a nagyobb birtokok részére biztosított jogok fentartása mellett, haszonbérbe adatni fog.

Kikiáltási ár a folyó évi haszonbérösszeg 10 frt, melynek 10%-a bantatpénzzel az árverés kezdete előtt leteendő lesz.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a jegyzői irodában bármikor megtekinthetők.

Filipova, 1890. évi január hó 23-án.

Gyarmathy Ferenc,

jegyző.

Gruber József,

bíró.

Gyakornok kerestetik.

Az első magyar általános biztosító társaság helybeli kerületi képviselőségének irodájában egy gyakorlott írással bíró ifjú **gyakornokul** azonnal felvétetik.

Bővebb értesítést ad

Jakobtsits Mihály,

*-1

ker. képviselő.

Hirdetés.

Egy folyó és javadalmazó **péküzlet**, mestere elhalálása miatt, nálam ideiglenes kezelőnél azonnali elfoglalás mellett eladó, hol csak két péküzlet szerepel.

Ada, 1890. január 24.

2-1

Lepojev Román.

565. szám.

1889.

Árverési hirdetés.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a hódásági kir. járásbíró 4012. számú végzése által a filipovai II. od. takaré- és segélyszövet javára Mergl József és társa filipovai lakosok ellen 185 frt tőke, ennek 1889. évi szeptember hó 1. napjától járó 6% kamatai, és eddig összesen 33 frt 38 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 304 frtra becsült 4 ló, 2 tehén, 1 disznó, 2 koca, 1 szánkó, 1 fahenger, 2 eke és 3 kender-től álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 4440/1889. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Filipova községében leendő eszközésére **1890. évi január hó 30-ik napjának délutáni 9 óra** határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozik ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Hódásghon, 1890. évi január hó 15. én.

Ruszován Péter,

kir. bir. végrehajtó.

184. szám.

kig. 1890.

Pályázati hirdetés.

Bács-Bodrogh vármegye bajai járásban a vaskuti körorvosi állomás leköszönés folytán betöltendő lévén, arra ezennel pályázat nyitattik.

A körhöz, melynek székhelye Vaskut, Bált-Monostor község tartozik, összesen 7447 lakossal.

Evi fizetése Vaskut községtől 315 frt 88 kr, Bált-Monostor községtől 120 frt; nappali látogatási díj 30 kr, éjjeli 50 kr, halott kímélésért 20 kr, és szabad lakás.

A körorvos tartozik Bált-Monostor községben hetenkint egyszer megjelenni, hová a község által a székhelyről díjtalanul szállítatik.

Felhivatnak mindazok, kik eme állomást elnyerni óhajtják, hogy az 1876. évi XIV. t. c. 143. §, illetve az 1886. évi XXII. t. c. 73. §-a értelmében szabályszerűen felszerelt kérvényeiket a hivatalnál bezárólag folyó évi február hó 5-éig annál inkább nyújtsák be, mert a később érkezett kérvények figyelembe vételni nem fognak.

A választás **folyó évi február hó 13-án d. e. 10 órakor** fog Vaskuton a község házában megtartatni.

Kelt Baján, 1890. évi január hó 14-én.

Latinovits Gyula,

főszolgabíró.

3-3

25. szám.

1890.

Árverési hirdetés.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori tek. kir. járásbíró 10656/1889. számú végzése által Szeitz Mátyás csónoplyai lakos javára Fleischer Sámuel és neje csónoplyai lakosok ellen 1000 frt tőke, ennek 1889. évi szeptember hó 10-ik napjától számitandó 6% kamatai és eddig összesen 53 frt 78 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 376 frt 50 kr-ra becsült butor, ágy- és ruhaneműek, konyha és egyéb eszközök, 2 ló és 1 kocsi álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 10854/1889. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Csónoplyán alperesek lakásán leendő eszközésére **1890. évi február hó 10. napjának délutáni 9 óra** határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozik ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Zomborban, 1890. évi január hó 26-án.

Cservenka Lajos,
kir. bir. végrehajtó.

26. szám.

H. K. 1890.

Idézés.

Tapavicza Mátá ismeretlen helyen tartózkodó házközségi tag s csuroghi lakos az 1885. évi XXIV. t. c. végrehajtása tárgyában kiadott utasítás 18-ához képest fellívátik, hogy Tapavicza Pája-féle 1576. lapsz. házközségbe jelen idézés közzétételétől számítva 60 nap alatt térjen vissza, avagy pedig a részére Jovánovics József csuroghi lakos személyében ezennel kirendelt ügygondnokot jelenlegi tartózkodásáról értesítse, mert ezek elmulasztásának következményeit magának tulajdonítsa.

Zsablyán, 1890. évi január hó 20-án.

Baderlitz György,

tb. főszolgabíró.

Hirdetés.

Van szerencsém a t. e. közönség becses tudomására juttatni, hogy helyben, a szerb egyházközség házában (Szent-György-téren)

a „Piros Rózsához”

eimzett rövidúru kereskedésem a tavaszi időnyre nagy választékban mindennemű **fehér és színes kötőpamutokkal** gazdagítottam, melyeket első gyárakból és legjobb minőségben szereztem be. Ez alkalommal becses figyelmébe ajánlom a **MAX HAUSCHILD-féle színes kötőpamutokból** helyben egyedül rakáramat, mely pamut túlhaladja az eddig készült pamutokat úgy szímben, mint tartóságban is, a mennyiben oly puha, hogy a legkényesebb lábának sem ártalmas; a mellett a harisnya, elkészítéskor selyemfénnyel bír. A mondottak bizonyítékul szolgáljanak az alább felsorolt becses vevőimnek megrendeléseit, melyeken kívül még számosan személyesen is szerencséltek meg.

3-1

Pavlovits M. urnak

Helyben.

Kérem abból a jó **Hauschild**-féle kötőpamutból még egy esomagot barna szímben küldeni, a többi színekkel meg vagyok elégedve.

Karacsonyé.

Pavlovits ur! Kérem egy esomag piros, egy esomag szürke és két maring zsándárkék **Hauschild** pamutot küldeni, de csak valódit, mert utánozotat vettem más üzletben és nem jó.

Müller Vilma.

Pavlovits M. urnak

Helyben.

Hauschild pamutjával egy szóval meg vagyok elégedve, ha van abból, kérem egy esomag pirosat és egy esomag feketét küldeni.

A. Pekanovitsné.

Pavlovits M. urnak

Helyben.

A Teget-kék, piros és zsándárkék **Hauschild** pamutok, melyet tavall vettem, dícséretet méltok, ha mas szímben van, kérek mintákat küldeni.

Mattiz Gusztávné.

Vidéki megrendeléseket pontosan és legolcsóbb árak mellett eszközölk.

Zombor, 1890. Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájából.

XIII. é.

ELŐFIZETÉS
Égész évre ...
Fél évre ...
Negyed évre ...
A lap szellemi ...
küldemények ...
nek, anyagi ...
donosnak ...

Egyes szám ára

A statisztika

lásfelekezeti papu
a fölöttes politik
az egyházi könyv
esetek és menyé
és kimutatások
amelyek — elte
különösen az eg
szonnal járhatna
velődési jelentés

Mi történi
összeállítandó ad
mint értékes —
fekszenek a meg
egy esetet sem
kimutatások —
kezeltek volna
rá néhány esetet
száma az egész
ségek szerint ös
porodás némely k
a másikban ped g
telenül házások.
együtt némely k
ják, egy másik b
a holtan születés
tések 10%-át is
az 1%-on is alul

Aki így az t
adatok nem nyu
köve a szeme. E
„Magyarország la
egyéb, mint egy
meggyőződünk r
csak két, egymá
levő községet h
előttünk ismeret
megjegyezzük, h
zötnen események
nem jön tekintet
nél ezen megyé
különbözik.

A haláleset
hogy előttünk es
kintve az uralko
tifusz stb., vagy
gyermekbetegség
lach, a himlő st
mégis megcsik, l
esetek a léleksz
másikban a 2%-
közt gyakran 25%
és ezek közt maj
elháltak. Különö
röl egy szót sem
denki, aki csak n
zonyára megért, a
emelhet.

Már ez is mu
kézzelfogható hasz
tok és reméljük, h
sitve és használva
zatosság ideje. A
veteli mindenütt
kásságot és a kézl
nállását. Mutassák
minek és hol haszná
ezen tudósításokat
akik azokból konz
képesek, akkor mi
lag verjük mellünk
ha azt hiszik, hogy
kódnak a nyilvánoss
és szegyenletes pon
jük, hogy ha az el
gyógyítható, annak
lelhetlenül a kést,
nosságot.